

Specifičnosti sidrišta otoka Brača

Makjanić, Lovre

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Maritime Studies / Sveučilište u Splitu, Pomorski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:164:071264>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-01**

Repository / Repozitorij:

[Repository - Faculty of Maritime Studies - Split -
Repository - Faculty of Maritime Studies Split for
permanent storage and preservation of digital
resources of the institution](#)

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
POMORSKI FAKULTET**

LOVRE MAKJANIĆ

**SPECIFIČNOSTI SIDRIŠTA
OTOKA BRAČA**

ZAVRŠNI RAD

SPLIT, 2020.

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
POMORSKI FAKULTET**

POMORSKE TEHNOLOGIJE JAHTA I MARINA

**SPECIFIČNOSTI SIDRIŠTA
OTOKA BRAČA**

ZAVRŠNI RAD

MENTOR:

doc. dr. sc. Luka Pezelj

STUDENT:

Lovre Makjanić

BROJ INDEKSA: 0171273010

SPLIT, 2020.

SAŽETAK

Ovim radom detaljnije su istražene i opisane sve luke i uvale otoka Brača. U uvodu su objašnjene najvažnije informacije o sidrištima i sidrenju općenito, dok su glavnom poglavlju rada analizirane sve uvale i luke uzduž obale. Budući da na pomorskim kartama i u peljarima nisu navedene neke manje uvale, te nisu detaljno analizirana njihova obilježja, ove informacije mogu biti od velike koristi nautičarima, charter agencijama, kao i lokalnom stanovništvu, u cilju boljeg upoznavanja obale najvećeg srednjedalmatinog otoka.

Ključne riječi: *sidrenje, uvale, luke, dubina, vez, izlet brodom*

ABSTRACT

This paper investigates and describes in more detail all ports and bays on the island of Brač. The introduction explains the most important information about anchorages and anchoring in general, while the main chapter analyzes all bays and harbors along the coast. Since no smaller bays are listed on nautical charts and in pilots, and their characteristics are not analyzed in detail, this information can be of great use to boaters, charter agencies and the local population, in order to better understand the coast of the largest central Dalmatian island.

Key words: *anchoring, bays, position, depth, mooring, boating*

SADRŽAJ

1. UVOD.....	5
2. O SIDRIŠTIMA	6
2.1. MANEVAR SIDRENJA, DUBINA I VRSTE DNA	7
2.2. LAZNI PROSTOR, VRSTE SIDARA	8
3. OTOK BRAČ	10
4. UVALE OTOKA BRAČA	12
4.1 SJEVERNA STRANA OTOKA BRAČA	13
4.2. ZAPADNA STRANA OTOKA BRAČA	26
4.3. JUŽNA STRANA OTOKA BRAČA	31
4.4. ISTOČNA STRANA OTOKA BRAČA	41
5. ZAKLJUČAK	45
LITERATURA	46
POPIS SLIKA	49
POPIS TABLICA.....	50

1. UVOD

Hrvatska obala Jadranskog mora jedna je od najrazvedenijih u svijetu. Takav izgled obale duguje bogatstvu otoka, poluotoka, zaljeva i kanala. Uvale ovog otoka svojim prirodnim i očuvanim izgledom privlače mnogobrojne turiste i nautičare, jer pružaju mir uz prekrasan krajolik kojim dominira netaknuta priroda, a posebnost tome daje spoj kristalno čistog mora i borove šume, koja u većini uvala seže tik do same plaže ili hridinaste obale.

Boravak u pustoj uvali, u zagrljaju sigurnog sidrišta, želja je svih nautičara. Poznato je da je Brač otok s mnogo uvala različitih veličina, dubina i stupnja zaštićenosti, no u službenim peljarima nisu navedene manje uvale i njihove karakteristike. Sami manevar sidrenja je jako složen i zahtijevan, te traži vještinu i iskustvo nautičara. S obzirom da takve uvale nude obilje prostora za privatnost, a također su i idealne za obiteljske izlete te sportsko opuštanje, cilj ovog rada je analiza svih uvala koja mogu poslužiti kao sidrišta na otoku Braču.

Rad je podijeljen u pet poglavlja. U prvom poglavlju, *uvodu*, objašnjena je svrha ovog rada, istraživanje obale otoka Brača. U drugom poglavlju, *O sidrišima*, objašnjen je sam pojam sidrišta i podjele istog. Zatim u potpoglavlju drugog dijela opisan je manevar sidrenja, vrste dna pogodnih za sidrenje i sama tehnika sidrenja plovila, a navedena su i važna pravila kod samog sidrenja. U trećem poglavlju, *Otok Brač*, iznesene su opće informacije o otoku, njegovoj veličini i položaju, povijesti i naseljima. U četvrtom poglavlju, *Uvale otoka Brača*, detaljnije su analizirane sve uvale otoka Brača. Počevši od krajnjeg sjeveroistočnog rta otoka, u smjeru suprotnom od kazaljke na satu, zašli smo u svaku uvalu i podrobnije je analizirali. Za većinu uvala navedene su informacije koje obuhvaćaju dubine i koordinate (preuzete sa *NAVIONICS* aplikacije) kao i same karakteristike uvala, poput njihove izloženosti vjetrovima ili zaštićenosti od istih, vrsta dna pogodnih za sidrenje, opasnosti koje prijete nautičarima te mogući popratni i ugostiteljski sadržaji.

Analiza sidrišta u uvalama je podijeljena u četiri potpoglavlja, podijeljenih po njihovom položaju na samom otoku, na one na sjevernoj, južnoj, zapadnoj i istočnoj strani otoka. U petom poglavlju, *zaključku*, tema je sumirana, a navedene su najvažnije informacije o svim uvalama otoka Brača, s naglaskom na obavezne mjere opreza na koje svaki nautičar mora obratiti pažnju pri uplovljavanju, obilaženju i sidrenju u neku od spomenutih uvala.

2. O SIDRIŠTIMA

Sidrište se definira kao dio vodenog prostora smješten izvan luke koji je pogodan za sidrenje brodova, umjerene dubine i mekanog dna. Prema otvorenosti lokacije sidrišta, razlikujemo zaštićena i nezaštićena. Zaštićena sidrišta su uglavnom smještena u zaklonjenim morskim uvalama, ili ga otoci zaklanjaju od udara vjetra i valova. U uvalama dubine moraju biti umjerene, a dno pogodno za dobro ukopavanje sidra. Nezaštićena sidrišta nalaze se uglavnom u manjim uvalama koje su izložene udarima vjetra i valovima, te se u njima preporučava sidrenje isključivo po lijepom vremenu, ili pri vjetru s kopna koji ne razvija valove. [1]

Sidrišta još možemo podijeliti na prirodna i umjetna. Prirodno morsko sidrište je dio morskog akvatorija koji nije infrastrukturno opremljen, a nalazi se u prirodno očuvanom krajoliku, te služi za sigurno sidrenje i ucrtan je u pomorskim kartama. Zbog očuvanja krajolika strogo je zabranjeno bacanje otpada i ispuštanje sanitarnih voda u more. Umjetno sidrište zovemo još i nautičko sidrište. Opremljeno je sustavima za vez plovila (plutačama) i usluge sidrenja, kao i ostale lučke usluge se naplaćuju. [1]

Da bi se brod mogao usidriti, sidrište mora zadovoljiti četiri osnovna uvjeta:

- Površina sidrišta ili uvale mora biti dovoljno široka za određeni broj brodova koji se namjerava usidriti
- Dubina mora biti umjerena i prikladna na cijeloj površini na kojoj se želimo usidriti
- Morsko dno na prostoru cijelog sidrišta ili uvale mora biti mekano, kako bi sidro moglo dobro držati
- Udaljenost između lokacije sidrišta i najbliže luke mora biti dovoljna kako bi se na vrijeme obavile sve potrebne radnje ukoliko se nađemo u hitnoj situaciji (tegljač, peljar, ...) [2]

Opremu koja se koristi na nautičkom sidrištu čine sidreni lanci, škopci, konopi, blokovi, plutače, mjesto za interventni vez, mjesto za odlaganje otpada i plovilo koje se koristi za potrebe sidrišta. [2]

2.1. MANEVAR SIDRENJA, DUBINE I VRSTE DNA

Sidrenje se definira kao manevar broda kojim se brod obaranjem jednog ili dvaju sidara privezuje u luci ili na sidrištu. Sam manevar sidrenja se obavlja dosta brzo, kao i odlazak s lokacije sidrenja. Točka sidrenja je naziv za onu točku na kojoj se obara sidro. Pri izboru točke sidrenja mora se voditi računa o mogućim vremenskim uvjetima i izloženosti uvale udarima vjetra i valova, koji bi ugrozili sigurnost broda, o laznom prostoru broda kod promjene smjera vjetra i morskih struja, te o sigurnoj i dovoljnoj udaljenosti od obale ili hridi i okolnih usidrenih brodova. [3]

Morsko dno se, ovisno o njegovoj strukturi i kvaliteti, dijeli na:

- Dno slabe kvalitete – kameno dno
- Dno dobre kvalitete – pjeskovito ili glineno dno
- Dno vrlo dobre kvalitete – muljevito dno

Na muljevitom dnu sidro najbolje drži i dobro se ukopa. Glina je dosta gušća od mulja, te se sidro plitko i teško ukopava. Na pjeskovitom i školjkastom dnu sidro ne drži čvrsto, pa pri jačim vjetrovima često ore.

Dubine mora za sidrenje dijele se na:

- Male dubine, do 20 m,
- Srednje dubine, od 20 do 50 m,
- Velike dubine, više od 50 m

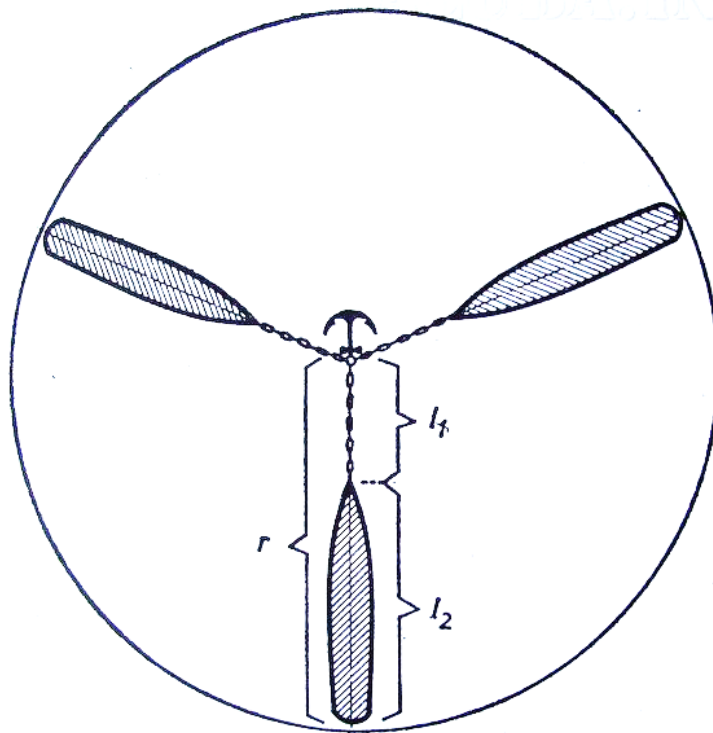
Ispust lanca ovisi o više faktora: o vrsti morskog dna, o jakosti držanja sidra, o dubini mjesta sidrenja, o jakosti vjetra i brzini morskih struja. U praksi se u pomorstvu upotrebljavaju norme duljine ispusta lanca, ovisno o dubini sidrenja.

- Male dubine, 4-6 x dubina
- Srednje dubine, 3 x dubina
- Velike dubine, 2-2.5 x dubina [3]

2.2. LAZNI PROSTOR, VRSTE SIDARA

Dok se brod nalazi na sidru, na njega utječu vjetar i morske struje, koji nemaju konstantnu jačinu ni smjer, već se postupno mijenjaju. Tako se brod okreće oko točke sidrenja. Pravilo je da se brod uvijek postavi pramcem u vjetar ili struju, odnosno u njihovu rezultantu. Kad kažemo da brod lazi, mislimo na pojavu u kojoj se brod okreće oko točke sidrenja. [3]

Polumjer laznog prostora određuje se formulom $r = l_1 + l_2$, gdje je l_1 vodoravna projekcija sidrenog lanca, a l_2 dužina broda od pramca, odnosno sidrenog ždrijela, do krme broda. Na sidrištu na kojem ne djeluje morska struja brod će se okrenuti pramcem prema vjetru. Svakom promjenom smjera vjetra brod će se dalje rotirati, sve dok lanac ne dođe u položaj prema naprijed. Osim toga, brod još zbog djelovanja struje zaošija naizmjenično lijevo i desno, sve do razlike od 45° . Bok broda na kojem je oboreno sidro više je izložen djelovanju struje i vjetra, pa se brod okreće na suprotnu stranu. Na sidro treba redovito paziti da ne ore, a posebno za vrijeme jačeg vjetra i strujanja. [3]

Slika 1. Određivanje polumjera laznog prostora [3]

Sidro je naprava koja služi za sidrenje plovnog ili plutajućeg objekta. Sidro mora zadovoljiti svoju osnovnu namjenu - zadržati plovilo unutar kruga određenog dužinom sidrenog konopa ili sidrenog lanca od točke na kojoj se sidri. Vrste sidara su Danforth, Mačak, Bruce, Hall, surgadura, admiralitetsko sidro, pluzno sidro, rampin i olujno sidro. Na kartama ćemo uz dubine mora naići i na vrste morskog dna, a najčešći tipovi dna u Jadranskom moru pogodni na sidrenje su mulj, trava, pijesak, kamen i šljunak. [2]

Slika 2. Vrste sidra [2]

3. OTOK BRAČ

Brač je otok u Hrvatskoj smješten u srednjoj Dalmaciji. Pripada Splitsko-dalmatinskoj županiji, a površina mu iznosi 395 km^2 , dok je duljina obalne crte 180,613 km. Time je najveći otok u Dalmaciji, te treći po veličini u Hrvatskoj. Od kopna je Bračkim kanalom (najveće dubine 78 m) udaljen 6 do 13 km. Prema zapadu ga od otoka Šolte odvajaju Splitska vrata, a prema jugu od otoka Hvara Hvarski kanal (dubine 91 m).

Najviši je vrh otoka, inače i najviši vrh svih jadranskih otoka, Vidova gora, koja se nalazi na 778 m nadmorske visine. Ovo mjesto privlači turiste zbog prekrasnog pogleda na Hvarski kanal i otok Hvar.

Najveće naselje na otoku je Supetar, a cijeli otok broji oko 14 430 stanovnika (prema popisu iz 2011.)

Porijeklo imena otoka Brača nije potpuno utvrđeno. Pretpostavlja se da potječe od ilirske riječi *brentos*, što znači jelen, jer su ga Grci zvali *Elaphusa* od *elaphos*- jelen. Rimski povjesničar Polibije naziva ga *Bretia*, Plinije Stariji *Brattia*, a u Antinojevom putopisu iz 4. stoljeća poslije Krista naziva se *Bractia*. Brač pripada najsunčanijem jadranskom području s oko 2700 sunčanih sati godišnje. Posljednje bure pušu u ožujku, a u narodu su poznate kao 3 marčanske bure. Ljeti gotovo svakodnevno puše maestral, lokalnom stanovništvu poznatiji kao maeštral.

Arheološka istraživanja su potvrdila postojanje ljudskih zajednica na otoku još u doba paleolitika (spilja Kopačina između Supetra i Donjeg Humca). Kasnije, u brončanom i željeznom dobu, otok naseljavaju Iliri koji su uglavnom naseljavali unutrašnjost otoka, a od njih su nam sačuvane brojne gradine (najpoznatije Rat kod Ložišća, Velo Gračišće kod Selaca i Koštilo kod Bola).

Na Braču su oduvijek najzastupljenije gospodarske grane bile stočarstvo, ribarstvo, uzgoj vinove loze i maslina te kamenoklesarstvo. Od naselja u unutrašnjosti otoka, u Nerežišćima se nalazi tvornica bombona, te u Selcima pogon građevinske stolarije. U ranorenesansno doba otvoreni su antički kamenolomi pokraj mjesta Pučišća, u kojima su se tijekom renesansnog i baroknog doba obrazovale čitave klesarske dinastije. Brački kamen je nadaleko poznat u Europi i u svijetu.

Razvoju turizma na otoku doprinjela je izgradnja asfaltiranih cesta na području unutrašnjosti otoka i obale, kao i trajektne veze sa Splitom i Makarskom. Nakon Domovinskog rata, otok Brač se pripojio u Splitsko-dalmatinsku županiju, a administrativno

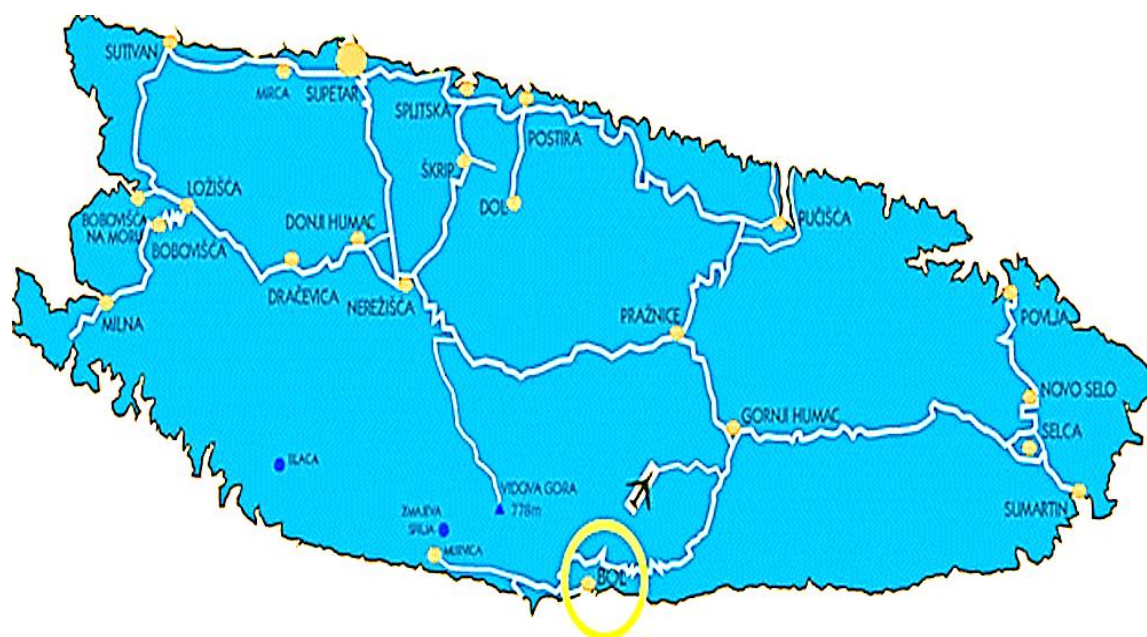
je podijeljen na grad Supetar i općine Milna, Sutivan, Nerežišća, Postira, Bol, Pučišća i Selca. [4]

Naselja u unutrašnjosti:

- Nerežišća
- Selca
- Gornji Humac
- Donji Humac
- Pražnice
- Dol
- Bobovišća
- Škrip
- Ložišća

Naselja uz more:

- Sumartin
- Supetar
- Povelja
- Pučišća
- Postira
- Sutivan
- Milna
- Bol
- Splitska
- Bobovišća na moru

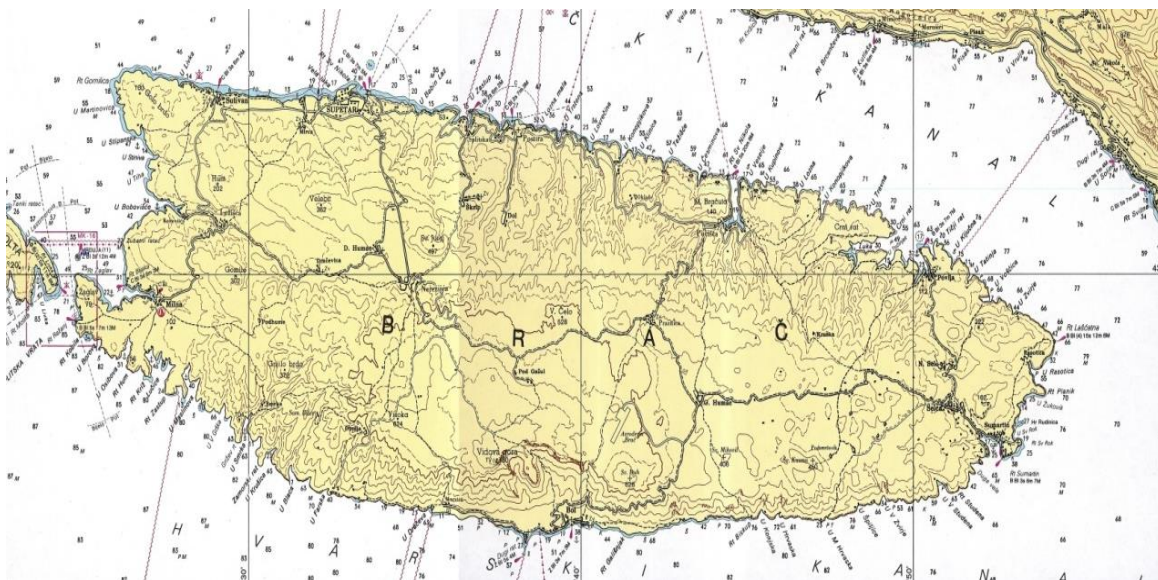

Slika 3. Karta otoka Brača [5]

4. UVALE OTOKA BRAČA

Obala ovog otoka vrlo je razvedena. Na južnoj strani otoka, na stjenovitoj strmoj obali dubine su posvuda velike, dok su uvale izložene udaru južnih vjetrova. Uvale Vošćica, Rasotica, Vela Studena, Osibova, Lučice, Maslinova, luke Bobovišća i Milna su od bure dobro zaštićene. Po južnim vjetrovima, dobra su zakloništa na cijeloj sjevernoj strani, a najbolja su u Povaljskoj uvali Luke, Pučišćima, Vošćici i nekoliko manjih uvala uzduž cijele sjeverne obale otoka. Na zapadnoj strani otoka najbolja su zakloništa luke Milna i Bobovišća, te uvale Stipanska i Stiniva. Na istočnoj strani najbolja su zakloništa luka Sumartin i uvala Rasotica, duboko uvučena u kopno. Korištene nautičke karte i peljari [5], [6], [8], [10], [11], [12], [22], [24] ne navode imena i specifičnosti svih manjih uvala, stoga su imena uvala, izostavljenih u službenim glasilima, navedena koristeći drugu dostupnu literaturu.

Zbog bolje preglednosti, opisi svih uvala otoka su podijeljeni u četiri potpoglavlja: sjeverni dio obale, južni dio obale, istočni dio obale i zapadni dio obale. Sve uvale su navedene u tablicama (tablice 1 do 18) koje sadrže koordinate uvale i dubinu za sidrenje.

Slika 4. Uvale otoka Brača [6]

4.1 SJEVERNA STRANA OTOKA BRAČA

Na sjevernoj strani otoka nalazi se 51 uvala (od kojih 5 pripada najvećoj Povaljskoj uvali), luke Povlja, Pučišća i Postira. Sve su ove uvale i luke uglavnom pod udarom sjevernih vjetrova. Uvale su navedene od krajnje sjeveroistočne do krajnje sjeverozapadne.+

Od rta Lašćatna do rta Povlja nalazi se 4 manje uvale: Zvirje, Tatinja, Ključna i Tičja luka. Ove uvale su manje veličine, plitke su i nisu namijenjene sidrenju više brodova. Izložene su vjetrovima iz smjera sjevera, stoga nisu povoljne za dulji boravak ili noćenje, ali su prikladne za kratak predah uz osvježenje u moru.

Tablica 1. Položaj i dubina uvala Zvirje –Tičja luka

UVALA ZVIRJE	43°32,21' N - 16°87,87' E	2 m - 18 m
UVALA VOŠĆICA	43°32,63' N - 16°86,38' E	5 m – 19 m
UVALA TATINJA	43°33,18' N - 16°85,64' E	7 m – 11,5 m
KLJUČNA UVALA	43°33,51' N - 16°84,77' E	1 m – 15 m
TIČJA LUKA	43°33,95' N - 16°83,82' E	4 m – 12 m

Kada se plovi od rta Lašćatna prema zapadu, prva je uvala Zvirje – mala uvala bez plaže, otvorena je i izložena udarima bure. Zbog male površine prikladna je za usidriti se samo s jednim brodom i kratko se osvježiti u moru.

Sljedeća je veća uvala Vošćica, koja je od sjevernih vjetrova zaštićena klifom koji se obrušava u more. Zbog toga je zaštićena od gotovo svih vjetrova i pogodna je za sidrenje i noćenje, te za uživati u prekrasnom mediteranskom ambijentu ove tihe uvale. Maslinici i vinogradi protežu se do samog žala, te ovoj uvali daju poseban šarm, a kristalno čisto more idealno je za osvježenje i izaziva neizmjeran užitak.

Slika 5. Uvala Vošćica

Sljedeća veća uvala, Tatinja, nalazi se između uvale Vošćica i Ključne uvale. U njoj se mogu pronaći i stare napuštene kućice koje su bile nekadašnji vojni objekti. Ova je uvala bila vojni bunker jugoslavenske vojske u 2.svjetskom ratu. Kada se uplovi u ovu uvalu, nailazi se na kristalno čisto more i plažu, a nedaleko plaže nalazi se vojni tunel u kojega nije preporučljivo ulaziti bez prikladne obuće i opreme. Uvala je prigodna za sidrenje i noćenje, ali je otvorena sa sjevera i samim time izložena buri i tramuntani.

Slika 6. Uvala Tatinja

Kad idemo prema zapadu, sljedeća uvala je Ključna uvala, plitka i blago uvučena sa pjeskovitim dnom. Zbog male dubine i nedovoljne širine nije preporučljivo sidrenje većih plovila.

Sljedeća uvala je Tičja luka, nadomak Povalja. U ovoj uvali nalazimo istoimenu plažu, a dublje u uvali nalazi se nasip gdje se veže par lokalnih čamaca. Taj manji, zavučeni dio luke je siguran za privezati se, ali nije pogodan za veća plovila.

Ni u jednoj od prethodno opisanih uvala nema ugostiteljskih objekata. Također, položaj ovih uvala (osim Vošćice) nije pogodan za veća plovila zbog manjka prostora. Po burnim vremenima ipak je preporučljivo izbjegavati sidrenje i boravak u ovim uvalama i potražiti utočište u obližnjoj Vošćici ili u luci u Poveljima.

Na istočnom dijelu sjeverne obale otoka smještena je najveći zaljev na otoku, Povaljski zaljev. U njemu se nalazi ribarsko mjesto i luka Povelja, te se u blizini luke nalazi još 5 manjih uvala. Orijeintiri pri uplovljavanju u Povaljsku luku su zvonik crkve u Poveljima, svjetlo na istočnom rtu Povelja, te svjetlo na zapadnom rtu Crni rat. Ispred istočnog rta Povelja do udaljenosti 170 m od obale pruža se plitko dno, pa prilikom ulaska u luku i izlaska rt treba široko zaobići. Za veća plovila dobro sidrište je na istočnoj obali uvale, ispod rta Povelja. Ovdje se sidri na dubini od 30 m. U samoj luci u mjestu Povelja vez za manja plovila je uz mol na istočnoj strani luke, gdje su dubine 2-3 m. Uz obalu pristaju plovila redovnih linija i izletnički brodovi, a unutrašnjost luke zauzeta je manjim brodicama u vlasništvu mještana. [7]

Slika 7. Panorama Povalja [8]

Slika 8. Plan luke Povelja [9]

Luka je opskrbljena s crpkom za gorivo, a poštu i veće prodavaonice se može pronaći u blizini. Odmah uz rivu nalazi se cesta uz koju su mnogi restorani, barovi, slastičarne, dućani i hotel. Plovila se mogu vezati uz rivu pored izletničkih i ribaskih brodova, ili uz molove, a mogu se čak i sidriti u dvije manje uvale zapadno od Povalja, ili u uvali Točinjak, ujedno i kupalištu gdje je more čisto i bistro, te okruženo borovom šumom. U krajnjem zapadnom dijelu Povaljskog zaljeva nalazi se uvala Luka, između mjesta Pučišća i Povelja. Ova je tiha bračka uvala rado posjećena od nautičara koji plove uz sjevernu bračku obalu. Nalazimo i plažu gdje se posjetitelji mogu okupati, a uz plažu i pregršt sadržaja za djecu, kao i dva poznata restorana, Rojen i Pipo, u kojima nautičari mogu predahnuti uz ukusnu mediteransku hranu i piće. Ispred restorana nalazi se plutača za koju se privezuju posjetitelji restorana.[7]

Cijeli Povaljski zaljev je zaštićen od vjetrova iz I., II. i III. Kvadranta, te je zbog toga, uz Milnu i Bobovišća, najpogodnije mjesto za sidrenje na cijelom otoku. Ovdje bura puše dosta jako, ali ne razvija veće valove. [7]

Slika 9. Uvala Luka kod Povalja [10]

Tablica 2. Položaj i dubina luka Povalja – uvala Luka

LUKA POVLJA	43°33,42' N - 16°83,56' E	15 m – 35 m
UVALA TOČINJAK	43°33,68' N - 16°81,37' E	3 m – 21 m
UVALA LUKA	43°34,01' N - 16°79,80' E	3 m – 30 m

Na sjevernoj obali Brača, između Crnog rata, kojim završava Povaljski zaljev, i uvale Pučišća, nalazi se nekoliko manjih uvala ovim redom: Travna uvala, uvala Otočac, uvala Konopjikova, uvala Lozna, Duboka uvala, Kupinova uvala, uvala Veselje.

Tablica 3. Položaj i dubina uvala Travná - Veselje

TRAVNA UVALA	43°35,14' N - 16°80,63' E	5 m – 18 m
UVALA OTOČAC	43°35,26' N - 16°79,56' E	5 m – 15 m
UVALA KONOPJKOVA	43°35,12' N - 16°78,28' E	4 m – 33 m
UVALA LOZNA	43°35,67' N - 16°77,07' E	3 m – 21 m
DUBOKA UVALA	43°35,80' N - 16°76,33' E	2 m – 10 m
KUPINOVA UVALA	43°35,96' N - 16°75,40' E	2 m – 24 m
UVALA VESELJE	43°35,97' N - 16°74,69' E	3 m – 22 m

Uvale Travná i Otočac su male uvale za kratću pauzu uz kupanje i odmor, ali nisu pogodne za sidrenje većih plovila. U uvali Otočac nalazi se kućica za odmor *Summer house Travná*, ispred koje se nalazi mala plažica. Idealna je za obiteljske izlete i za prenoćiti, a do nje se može doći i automobilom neasfaltiranim brdskim putem.

Sljedeća je veća uvala Konopjkova. Duguljasta je, uska i poprilično uvučena, djelomično zaštićena od bure i tramuntane. U uvali se nalazi plaža, a bistro i čisto more je idealno za kratki odmor. Uz plažu se nalaze nekoliko kamenih kućica i vinogradi, ali nema ugostiteljskih objekata. Sidrenje većih brodova preporuča se bliže ulazu u uvalu zbog dubine od 10-30 m, dok je krajnji uvučeni dio prikladniji manjim plovilima.

Slika 10. Uvala Konopjkova [11]

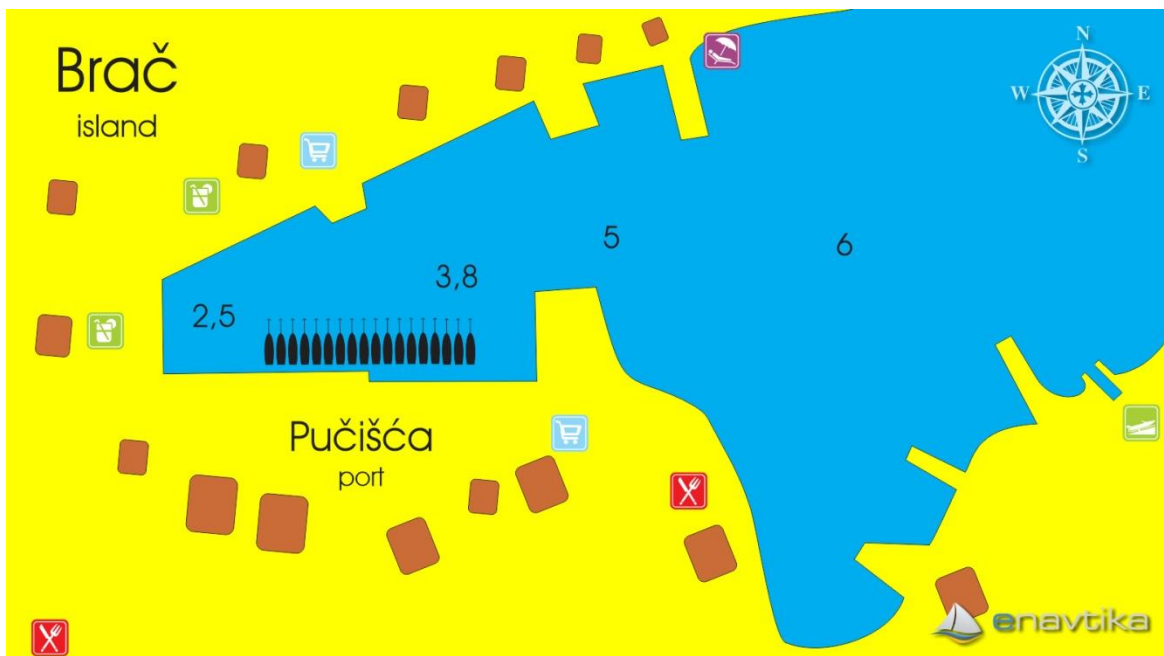
Sljedeća je uvala Lozna, također manja uvala za kraći odmor. Uska je i nepogodna za ulazak većih brodova dublje u uvalu.

Zatim slijede uvale Duboka i Kupinova, koje su otvorenije prema sjeveru i izložene više vjetrova. Manji brodovi i čamci koji se iznajmljuju mogu pristati neposredno uz plaže u tim uvalama. Sljedeća je uvala Veselje, nadomak mjesta Pučišća. U njoj se nalaze pogoni za kamenolom, pa samim time nije namijenjena pristajanju bilo kakvih brodova.

Na središnjem dijelu sjeverne obale Brača nalazi se uvala Luka Pučišća. U unutrašnjosti te u kopno uvučene uvale smjestilo se mjesto Pučišća. Ovo je mjesto poznato po dugogodišnjoj kamenoklesarskoj tradiciji, a kamen iz obližnjih kamenoloma korišten je u izgradnji Bijele kuće u Washingtonu. Ova je uvala većim dijelom duboka i dovoljno široka da i veći brodovi mogu nesmetano prolaziti. Za sidrenje je preporučljivo koristiti sjeverozapadni krak uvale, gdje su dubine oko 10 – 15 m. Dno prekrivaju kamene ploče, pa se preporučava i privez za obalu. Manja plovila mogu se vezati uz rivu ispred zvonika crkve, gdje je dubina 2 do 3 metra. Ova je uvala dobro zaklonjena od svih vjetrova, osim od bure, koja u luci stvara bibavicu. [12]

Tablica 4. Položaj i dubina uvale luka Pučišća

LUKA PUČIŠĆA	43°34,82' N - 16°73,34' E	3 m – 35 m
---------------------	---------------------------	------------

Slika 11. Luka Pučišća [12]

Slika 12. Panorama Pučišća [13]

Pri izlasku iz luke Pučišća, između rta Sveti Nikola i luke Postira, nalazi se 7 manjih uvala prema redosljedju: Česminova uvala, uvala Sladiola, uvala Težišće, Konopljkova uvala, uvala Lovrečina, Trstena uvala i uvala Mala Lonza.

Tablica 5. Položaj i dubina uvala Česminova - Trstena

ČESMINOVA UVALA	43°36,07' N - 16°72,06' E	3 m – 20 m
UVALA SLADIOLA	43°36,39' N - 16°71,39' E	3,5 m – 16 m
UVALA TEŽIŠĆE	43°36,47' N - 16°70,34' E	5 m – 21 m
UVALA KONOPLJKOVA	43°36,69' N - 16°68,18' E	5 m – 17,5 m
UVALA LOVREČINA	43°36,99' N - 16°66,63' E	5 m – 11 m
UVALA TRSTENA	43°37,31' N - 16°65,03' E	5,5 m – 10,5 m

Prva, Česminova uvala, je najjuvučenija, a dovoljno je široka do sredine uvale, gdje se sužava prema plitkom unutrašnjem kraju uvale, gdje se nalazi plaža. Vanjski širi dio uvale

je pogodan za sidrenje većih plovila, osim za vrijeme bure ili tramuntane. Sljedeća je uvala Sladiola, otvorena sa sjevera i bez plaže, neprikladna sidrenju.

Uvala Težišće, iduća po redu, uvučenija je u kopno. U unutrašnjosti uvale je plaža na koju mogu pristati manja plovila. Od uvale Težišće do sljedeće veće uvale Konopljikova nalaze se 3 manje uvale otvorene sa sjevera i samo za kraći boravak plovila.

Sljedeća veća uvala je Konopljikova, u kojoj su izgrađena 2 mola za privez brodova. Mogu pristati i veća plovila i jedrilice. Otvorena je sa sjevera i nije pogodna za sidrenje po buri. U uvali se nalaze i napuštene stare kamene kućice, od kojih su neke djelomično i srušene, te suhozidi uzduž obale koji zajedno ostavljaju dojam posjetiteljima uvale.

Dalje prema zapadu smjestila se uvala Lovrečina, koja je poznata po velikoj pješčanoj plaži i obližnjim arheološkim nalazištima. U ovoj uvali se nalaze ostaci nekadašnje bazilike Sv. Lovre iz 5. i 6. stoljeća, a na blagdan Sv. Lovre 10. kolovoza ovdje hodočaste vjernici iz okolnih bračkih mjesta. Do uvale se može stići s mora, kao i automobilom iz unutrašnjosti otoka. Unutarnji dio uvale uz plažu je zaštićen bovama za kupaće, te se plovila mogu usidriti pri ulazu u uvalu. U uvali se može sidriti na pješčanom dnu, ali treba obratiti pažnju na plitko dno koje se pruža više od 100 m od obale. Pred kućama su mali molići. [14]

Sljedeća po redu je uvala Trstena, također otvorena sa sjevera, ali zanimljiva je za posjetiti je jer se u njoj nalazi mala kapelica Gospe od Gorme, izgrađena u stijeni u kojoj se nalazi kip s kraja 19. stoljeća. Uz plažu se nalazi i beach bar Trstena, u koji mogu svratiti posjetitelji uvale. Uz plažu su i vinogradi i suhozidi. Nadomak mjesta Postira nalazi se uvala Mala Lozna, uz koju su smještene kuće i apartmani iz Postire, a na plaži se kupaju turisti i mještani.

Slika 13. Uvala Lovrečina [14]

Postira su maleno ribarsko mjesto smješteno na sjevernoj strani otoka Brača, nasuprot Omiša, između mjesta Splitske i Pučišća. Ovdje se rodio veliki hrvatski pjesnik Vladimir Nazor. Turistička ponuda Postira zasniva se na smještaju u hotelima, pansionima i apartmanima, a namijenjena je ponajprije mirnom obiteljskom odmoru. Ljubiteljima aktivnog odmora na raspolaganju su tereni za košarku, tenis i boćanje. U luci Postira istočni dio rive je namijenjen za vezove mještana, dok se veća, uglavnom plovila stranih državljana vezuju na zapadnom dijelu. Uz lukobran pristaju ribarski i izletnički brodovi. Manja plovila mogu pristati u istočnom dijelu luke. Lukobran je uglavnom zauzet kočaricama. Južno od lukobrana nalazi se mol koji je namijenjen nautičarima. Dubine uz mol su 2-2.5 m. Luka je zaštićena od svih vjetrova, osim sjeverozapadnih i sjevernih, koji stvaraju manje valove. [15]

Tablica 6. Položaj i dubina luka Postira

LUKA POSTIRA	43°37,75' N - 16°62,75' E	2 m – 7 m
---------------------	---------------------------	-----------

Slika 14. Luka Postira [15]

Tablica 7. Položaj i dubina Prvija – Babin laz

UVALA PRVIJA	43°37,58' N - 16°62,13' E	2 m – 10,5 m
UVALA SPLITSKA	43°37,74' N - 16°60,55' E	2 m – 18 m
UVALA ZASTUP	43°37,79' N - 16°59,83' E	2,5 m – 14,5 m
UVALA BABIN LAZ	43°38,08' N - 16°58,02' E	2 m – 10 m

U blizini Postira, 2 km zapadno nalazi se mjesto Splitska. Naselje se razvilo u 16. st., nakon osnutka u 13. st. u kojem su ga razorili omiški gusari. Ovdje se u antičko doba nalazila luka iz koje se izvezio nadaleko poznati brački kamen, koji se koristio za izgradnju Dioklecijanove palače u Splitu. U luci se nalazi privez za lokalno stanovništvo na rivi ispred crkve. Manja plovila mogu pristati uz zidanu obalu gdje je dubina 3-4 m. Za sjevernih vjetrova preporučljivo sidriti se u uvali Zastup, zapadno od uvale Splitska, gdje se sidri na dubini od oko 5 m. [16]

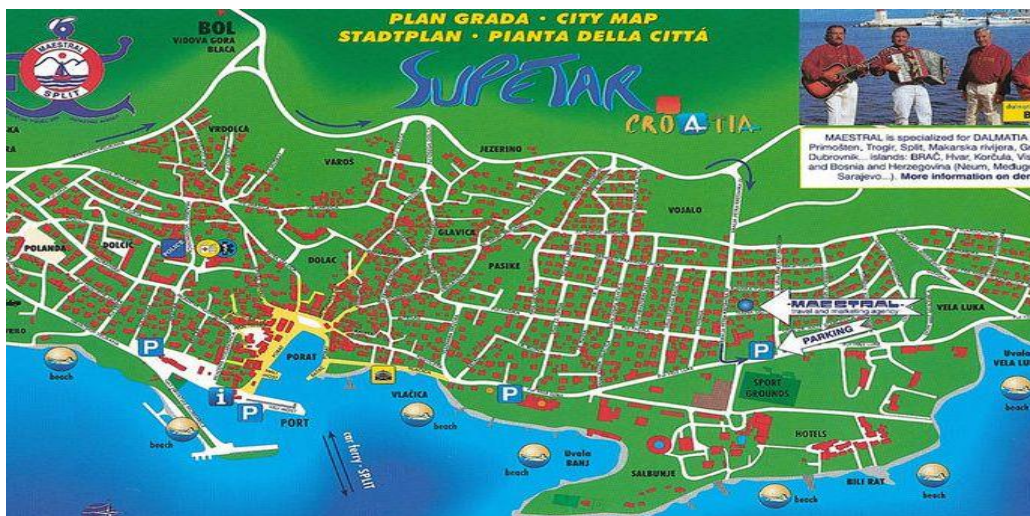
Zapadno od naselja nalazi se uvala Zastup s plažom, do koje se može i automobilom doći. Sidriti u ovoj uvali poželjno je pri samom početku uvale, zbog velikog broja kupaca. Dubina sidrenja je 5 m.

Sljedeća uvala prema zapadu je uvala Babin laz, namijenjena isključivo kupaćima, a zbog otvorenosti nije prikladna sidrenju.

Tablica 8. Položaj i dubina luka Supetar

LUKA SUPETAR	43°38,55' N - 16°55,35' E	2 m – 8 m
---------------------	---------------------------	-----------

Na sjevernoj strani Brača, nasuprot Splita, smjestio se grad Supetar, najveće naselje na otoku Braču (prema popisu iz 2011. Broji 4071 stanovnika). Supetar s Brača gleda na Split, a od Splita je udaljen 9,5 nautičkih milja rijetko kad nemirnog mora. Uz supetarsku luku postoji niz prodavaonica, a u blizini su i liječnik i veterinar, pošta i bankomat. Gradić je čestom trajektnom vezom spojen sa Splitom, a autobusnim linijama sa svim mjestima na otoku Braču. Orijentir za uplovljavanje u Supetarsku luku je plićina (5 m) koja se nalazi oko 0,4 nm sjeverno od crvenog svjetla na glavi. Ukoliko se želimo privezati u supetarskoj luci, to možemo u sjevernom ili u južnom dijelu luke, gdje su privezani manji brodovi, uglavnom u vlasništvu građana Supetra, ili s južne strane velikog gata uz koji pristaje trajekt. U blizini luke se nalaze brojne plaže, kao i hoteli, barovi i restorani. Pristati se može uz mol sa zelenim svjetlom (dubine 2,4 - 6 m) ili uz pristan u unutrašnjosti luke oko kojeg je dubina 3 m. Uz vanjski lukobran nalazi se trajektno pristanište. Luka je zaštićena od svih vjetrova, a za zapadnih vjetrova preporučljivo je sidriti u uvali ispod rta Sv.Nikola. Bura stvara manje valove u luci. Uvala je plitka (dubina po sredini je 3 m), i u njoj se daleko od obale nalazi ograđeni prostor za kupaće u koji se ne smije ulaziti. [17]

Slika 15. Luka Supetar [18]

Slika 16. Supetar [19]

Putujući od Supetra prema zapadu otoka, nalazimo uvale Vela Luka i Mirca, koje nisu pogodne za sidrenje zbog obližnjih plaža koje vrve kupacima, a otvorene su sa svih strana i nezaštićene.

Tablica 9. Položaj i dubina luka Sutivan

LUKA SUTIVAN	43°38,60' N - 16°47,86' E	1,5 m –6,5 m
---------------------	---------------------------	--------------

Najzapadnije naselje na sjevernoj obali Brača je Sutivan, smješten na 7 km zapadno od Supetra. Smješten je uz more i nudi turistima sadržaje pogodne za odmor, rekreaciju i zabavu. U Sutivanu i njegovoj blizini nalaze se šljunčane i pješčane plaže. U Sutivanu se nalazi manja lučica namijenjena uglavnom za lokalno stanovništvo, nekoliko stranih plovila te izletničkih brodova. Lučica je izložena buri i pogodna je samo za manja plovila. Jači sjeverni vjetar je opasan za plovila u lučici jer stvara jaku bibavicu. Sjeverozapadni vjetar razvija u luci mrtvo more. Dubine unutar lučice su 1-3 m. Veća plovila se mogu za ljetnih mjeseci sidriti ispred lučice na pješčanom dnu dubine oko 20 m. [20]

Slika 17. Luka Sutivan [21]

Od Sutivana prema krajnjem zapadu otoka nalaze se još dvije manje uvale, uvala Borak i uvala Derala. To su otvorene manje uvale s plažom, pogodne za sidrenje plovila dalje od obale, jedino na kraće vrijeme.

Tablica 10. Položaj i dubina Vela Luka – Derala

UVALA VELA LUKA	43°38,46' N - 16°53,70' E	2 m – 4,5 m
UVALA MIRCA	43°38,45' N - 16°52,07' E	1,5 m – 3 m
UVALA BORAK	43°39,00' N - 16°44,75' E	2 m – 5 m
UVALA DERALA	43°39,20' N - 16°43,75' E	2 m – 4,5 m

4.2. ZAPADNA STRANA OTOKA BRAČA

Uvale ovog područja nalaze se između rta Gomilica na sjeveru i rta Ražanj na jugu zapadne strane otoka Brača. Ovdje se nalazi 10 manjih uvala i dvije veće – Milna i Bobovišća. Gledajući iz smjera sjevera prema jugu, uvale na zapadnoj obali Brača idu ovim redoslijedom: uvala Martinovica, uvala Stipanska, uvala Stiniva, uvala Tiha, uvala Bobovišća, uvala Kupinova, uvala luka Milna, uvala Makarac i nekoliko manjih uvala pored luke Milna, te uvala Grmine kod rta Zaglav.

Tablica 11. Položaj i dubina uvala Martinovica – Grmine:

UVALA MARTINOVICA	43°38,25' N - 16°43,21' E	2 m - 15 m
UVALA STIPANSKA	43°37,50' N - 16°44,19' E	2 m – 11 m
UVALA STINIVA	43°36,77' N - 16°44,91' E	2 m – 14 m
UVALA TIHA	43°36,38' N - 16°44,75' E	2 m – 12 m
UVALA BOBOVIŠĆA	43°35,31' N - 16°45,75' E	1,5 m – 28 m
UVALA KUPINOVA	43°34,72' N - 16°43,73' E	2 m – 8 m
UVALA MAKARAC	43°34,82' N - 16°44,06' E	3 m – 8 m
UVALA GRMINE	43°33,23' N - 16°41,51' E	2 m – 9 m

Uvala Martinovica je mala uvala s malim dubinama (do 13 m) za dnevni odmor i sidrenje plovila.

Sljedeća uvala, Stipanska, dobro je uvučena u kopno i zaklonjena od gotovo svih vjetrova. Zbog svoje prirodne zaštićenosti pogodna je za sidrenje i noćenje većeg broja manjih i većih plovila. Sidri se na dubini od oko 9 m. Zapadnoj obali uvale ne treba se previše približavati zbog hridi i plićina. Uvalu krasi stare kamene kuće, suhozidi, borova šuma i kristalno čisto more.[22]

Južnije od Stipanske nalazi se uvala Stiniva, u kojoj se nalazi duga šljunčana plaža. Ova uvala je također zaštićena od svih vjetrova i pogodna za sidrenje i prenoćište većih plovila.

Južno od Stinive nalazi se manja uvala Tiha koja je sličnih karakteristika poput prethodne dvije uvale.

Slika 18. Uvala Stiniva [23]

Na središnjem dijelu zapadne obale smjestila se veća, uvučena i zaklonjena uvala Bobovišća. Duboko zavučeno u uvali nalazi se naselje Bobovišća na moru, boravište pjesnika Vladimira Nazora. Mjesto broji pedesetak stalnih stanovnika koje se bavi poljoprivredom, ribarstvom i turizmom. Uvala se pri dnu račva na dva manja ogranka - luku Bobovišća i Vičju luku. Vičja luka jedan je od najvažnijih lokaliteta s nalazima ilirsko-grčke civilizacije u nas uopće. U luci Bobovišća ima oko 40 vezova uglavnom za lokalna plovila, a može se privezati i nekoliko većih plovila. Uplovljavanje noću u ovu uvalu iznimno je opasno zbog nedostatka svjetala. Sidrište je smješteno u mirnoj i očuvanoj uvali, u kojoj se može i kupati. Ova je uvala uglavnom zaštićena i pruža sigurno utočište nautičarima. Sjeverozapadni vjetar ponekad izaziva jaku bibavicu, a vanjski dio uvale izložen je buri. Na sidrištu se nalaze 32 plutače, za siguran privez brodica do 25 metara dužine. Za vrijeme nautičke sezone osoblje sidrišta dočekuje nautičare te im pruža pomoć prilikom priveza. Veća plovila sidre se u vanjskom dijelu uvale na dubinama od oko 20 m, a manja plovila sidre se bliže u unutrašnjosti uvale. Vezati se može uz rivu koja se proteže čitavim sjeveroistočnim krakom uvale, uz njenu sjevernu stranu gdje su dubine oko 2.5 m. Na drugoj strani rive je plitko. [24]

Slika 19. Bobovišća na moru [25]

Južnije od uvale Bobovišća nalazi se manja uvala Kupinova, koja je pogodna za sidrenje svih vrsta plovila poput ostalih manjih uvala.

Ploveći dalje prema jugu otoka dolazimo do uvale Milna koja je najpoznatija i najsigurnija uvala na ovoj strani otoka.

Tablica 12. Položaj i dubina luka Milna

LUKA MILNA	43°32,76' N - 16°44,65' E	3 m – 17 m
-------------------	---------------------------	------------

Na zapadnoj obali Brača, Milna je najbolje zaklonište na otoku. Kao orijentiri pri uplovljavanju mogu poslužiti otočić Mrduja koji se nalazi 2,5 milja zapadno od Milne, crveno svjetlo na rtu Bijaka, zvonik crkve na kraju zaljeva koji vodi do ulaza u samu ACI marinu, te crveni svjetionik na pristaništu u marini s lijeve strane. Uvala u kojoj se nalazi Milna račva se u dva rukava – Žalo i Panteru. Smještena na zapadnoj strani otoka Brača, ova uvala pruža sigurnost i zaklon od svih vjetrova, te je zbog toga jedna od najpoznatijih sidrišta tijekom ljetne sezone. Gostoljubive uvale Milne rado su posjećena sidrišta. Milna i danas glasi za najljepšu i najzaštićeniju bračku luku. Sa dvije kvalitetno opremljene marine, Milna će zadovoljiti i najzahtjevnije nautičare. Mjesto krasi obala uz koju se nižu kamene kuće, djela pučkog graditeljstva. Tu se i nalazi barokna crkva sa tipičnim dalmatinskim zvonikom. Milna je svojevremeno bila poznata i po brodogradnji, te je upravo u Milni nastao i tipični dalmatinski brod bracara. Posjetitelji se mogu zabaviti u

morskim sportovima - ronjenju, jedrenju i ribolovu, a smještaj nude hoteli, vile i brojni apartmani. Turiste željne istraživanja oduševiti će obližnje manje zaklonjene uvale, posebno uvala Lučice, luka Bobovišća, te obližnje selo Ložišće. Dojam svakako ostavlja i mali otočić Mrduja smješten na ulazu u luku. Iz Milne prometuju katamarani prema Splitu, Hvaru i Korčuli. Uz luku ima dućana, restorana, kafića te i hotel, barokna crkva. U marini je 183 veza, opskrba vodom i strujom. Luka je izložena jakoj buri. Južni i jugozapadni vjetar jako pušu, ali ne razvijaju veće valove. Vanjski dio uvale izložen je sjevernom i sjeverozapadnom vjetru. Na ulazu u luku zabranjeno je sidrenje. [26]

Slika 20. Milna [27]

Slika 21. Plan luke Milna [28]

Južno od Milne, smještena je uvala Makarac. Mogu se usidriti manja plovila, ali na kraće vrijeme. Zapadno od ove nalaze se još 4 manje uvale te uvala Grmine kod rta Zaglav. Sve su ove uvale pretežno otvorene i nezaštićene i izložene sjevernim vjetrovima, te se ipak preporučava sidriti u zaklonjenijoj Milni i Bobovišćima.

U Splitskim vratima, između Brača i Šolte, kod rta Ražanj nalazi se uvala u kojoj se može sidriti. Zaklonjena je od većine vjetrova, a položaj je pogodan jer se nalazi uz pomorski prometni pravac koji vodi kroz Splitska vrata, u smjeru Splita ili Hvara/Visa.

4.3. JUŽNA STRANA OTOKA BRAČA

Uvale južne strane otoka poznate su po strmim padinama i velikim dubinama, no iznimno su zaštićene od vjetrova prvog i četvrtog kvadranta. Velika opasnost dolazi od vjetrova sa juga, ali kad nema vjetrova, južna strana nudi nezaboravno iskustvo obilaska uvala i istraživanja podvodnog akvatorija. Na prvu pomisao, visoko odrezane litice izdaju upozorenje i želi ih se izbjeći, no iza njih se znaju kriti prekrasni kutci. Dubine u uvalama, a posebno na jugoistočnom dijelu, naglo padaju i kriju velike podvodne zidine na kojima nije preporučeno sidriti. Navedeno je 25 uvala s krajnjeg jugozapadnog rta Kobila do krajnjeg jugoistočnog rta Sveti Rok.

Od jugozapadnog rta Kobila do Zamorskog rata, nalazi se 10 uvala, od kojih 2 spadaju pod uvalu Lučice. Navedene su u smjeru istoka sljedećim redoslijedom: Borova uvala, uvala Osibova, uvala Lučice, Vela Maslinova uvala, Vela Grska uvala, uvala Smrka, uvala Lučica.

Tablica 13. Položaj i dubina uvala Borova -Lučica

UVALA BOROVA	43°31,50' N - 16°42,09' E	4,5 m - 40 m
UVALA OSIBOVA	43°31,24' N - 16°43,48' E	2 m – 45 m
UVALA LUČICE	43°30,96' N - 16°44,66' E	3,5 m – 60 m
VELA MASLINOVA UVALA	43°30,18' N - 16°46,75' E	4 m – 50 m
VELA GRSKA UVALA	43°29,41' N - 16°48,25' E	3 m – 25 m
UVALA SMRKA	43°29,02' N - 16°49,40' E	5 m – 40 m
UVALA LUČICA	43°28,43' N - 16°49,97' E	5 m – 30 m

Prva uvala, Borova uvala, nije pogodna za sidrište zbog velikih dubina, ali ispred rta Kobila nalazi se plićina od 6 do 16 m na kojoj se mogu sidriti plovila. Prema istoku se nalaze još 3 manje otvorene uvale bez plaža, neprikladne za sidrenje na duže vrijeme.

Sljedeća je veća uvala Osibova. U ovoj uvali nalazi se zaseok koji pripada općini Milna. Uvalu posjećuju brojne brodice koje plove uz južnu bračku obalu. Uz kopno su vezani manji čamci koji pripadaju lokalnom stanovništvu neposredno ispred kuća, dok se veća plovila sidre na sredini uvale, gdje su i veće dubine, dosežu i do 35 m. Uz istočni kraj uvale nalazi se i gotička crkva koja je zanimljiva znamenitost za posjetiti. Uvala je jako dobro zaklonjena od juga i od sjevernih vjetrova, a posebno njen krajnji unutrašnji dio koji je zavučen u kopno. Jedina opasnost ulaznom dijelu uvale su jugozapadni vjetrovi.

[29]

Slika 22. Uvala Osibova [30]

U sljedećoj uvali Lučice, koja se račva u 5 krakova, uvijek se može pronaći dobar zaklon od svih vjetrova. Osim nautičarima, ova je uvala zanimljiva i ronionicima zbog podvodne špilje na zapadnoj strani uvale. Uz pjeskovito dno i gustu borovu šumu, more u Lučicama poprima azurnu boju koja jednostavno privlači na predah uz kupanje. Smještaj u ovoj uvali nude brojne kuće za odmor, apartmani i sobe, a dalmatinske specijalitete i bogatu ponudu svježe ribe može se pronaći u obližnjim restoranima. Ova je uvala, uz Maslinovu, Smrku i Kruščicu, zanimljiva i po vojnim prokopima, morskim tunelima koji su pružali skrovišta za ratne brodove. Ovi su prokopi nekad zaklanjali torpedne čamce, podmornice i ostala siva naoružana plovila bivše Jugoslavenske ratne mornarice, a sad su sklonište i ljetni dom velikom broju domaćih ribara.[30]

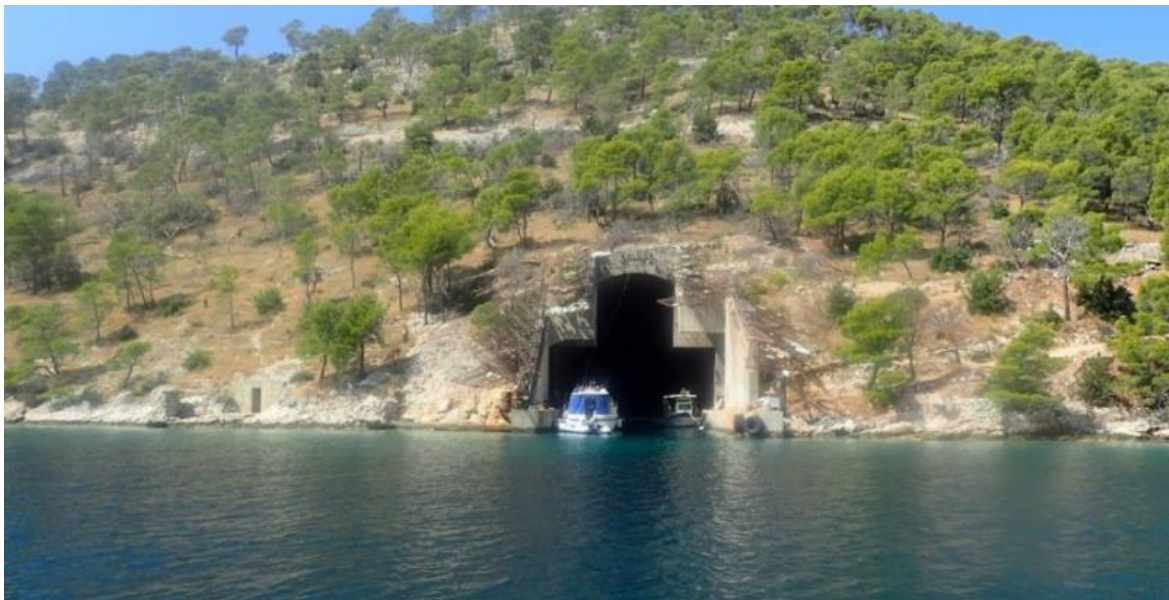
Iduća je uvala Vela Maslinova uvala, koja se grana u 2 kraka, od kojih je sjeverni dobro zaklonjen od svih vjetrova. Sidrenje je sigurnije u tom sjevernom dijelu, ali prostor je ograničen zbog postavljenih ribogojilišnih kaveza za uzgoj komarči i lubina. Istočni krak uvale je prikladan za sidrenje manjih plovila, a u njemu se nalazi i plaža do koje se može doći i automobilom.

Sljedeća je uvala Vela Grska uvala. Od većine vjetrova je zaklonjena zbog strmih klifova i vlastite zavučenosti, te je pogodna za sidrenje i većih i manjih plovila. Kristalno

čisto more azurno plave boje stvara tropski ugođaj, zbog čega u ovu uvalu preporučljivo uploviti i predahnuti barem na kratko.

Sljedeća je uvala Smrka, najpoznatija uvala na južnoj strani Brača. To je mjesto gdje i danas stoji staro skrovište za vojne podmornice, koje datira još iz Drugog Svjetskog rata. Spomenut ćemo ga jer je danas turističko odredište, posebno privlačno nautičarima. Zbog nepristupačnog terena, ovo mjesto teško da će netko posjetiti dolazeći sa kopna. Ipak, nautičari baš i traže takva mjesta. Nekada je ova uvala bila zabranjena zona, a danas je točka okupljanja i druženja za mnoge. [31]

Odmah pored uvale Smrka nalazi se manja uvala Lučica, koja je zaklonjena od valova Juga i sjevernih vjetrova, ali djelomično je izložena jugozapadnjaku. Ovdje se može usidriti i prenoćiti, ali u uvjetima kada vjetar ne dolazi iz smjera jugozapada.

Slika 23. Uvala Smrka [32]

Tablica 14. Položaj i dubina uvala Krušica -Paklina

UVALA KRUŠICA	43°28,72' N - 16°50,60' E	2 m - 45 m
UVALA BLACA	43°27,64' N - 16°51,61' E	3 m – 30 m
UVALA LOZNA	43°27,38' N - 16°52,54' E	3,5 m – 30 m
UVALA FARSKA	43°27,08' N - 16°53,41' E	2 m – 25 m
UVALA SMRČEVA LUKA	43°26,80' N - 16°54,95' E	2 m – 7 m
VELI ZAGRADEC	43°26,78' N - 16°56,03' E	1,5 m – 10 m
MALI ZAGRADEC	43°26,65' N - 16°56,97' E	1,5 m – 7 m
UVALA SLATINA	43°26,54' N - 16°57,94' E	1,5 m – 16 m
DRAČEVA UVALA	43°26,53' N - 16°58,59' E	2 m – 20 m
UVALA PAKLINA	43°26,02' N - 16°62,68' E	1,5 m – 6 m

Sljedeće su uvale navedene od Zamorskog rata u smjeru istoka, do rta Zlatni rat na Bolu: uvala Krušica, uvala Blaca, uvala Lozna, uvala Farska, uvala Smrčeva luka, uvala Veli Zagrader, Mali Zagrader, uvala Slatina, Dračeva uvala, uvala Paklina.

Uvala Krušica jedna je od 4 uvale koje su poznate po vojnim prokopima (Lučice, Smrka, Maslinova), što je čini zanimljivom nautičarima. Krajnji unutrašnji dio uvale je zavučen u kopno i zaštićen od svih vjetrova, što ga čini idealnim za sidrenje. Čisto more tropskih boja, borova šuma i netaknuta priroda uvale čine je privlačnom i ugodnom za boravak.

Jedna od posjećenijih uvala je i uvala Blaca, sljedeća po redu, okružena je gustom borovom šumom, a u dnu uvale nalazi se prekrasna plaža, iznad koje se nalazi mala kapelica. U blizini se nalazi i poznata bračka pustinja Blaca, koju je preporučljivo posjetiti. Ovaj pustinjački stan nastao je još 1551. godine kada su redovnici u skrovitoj pustinjačkoj špilji sagradili svoj dom i osnovali jedinstveno gospodarstvo. Od uvale do samostana može se doći šumskim puteljkom dugim otprilike 2 km. Uvala je otvorena sa jugoistoka i izložena je valovima jakog juga, te su za noćenje ipak prikladnije obližnje uvale Krušica, Maslinova ili Lučice. [33]

Iduća je uvala Lozna, sa dvije plaže. U srcu uvale se mogu usidriti sva plovila, ali nije preporučljivo za vrijeme jugozapadnjaka, dok je od juga i bure zaklonjena.

Sljedeća je uvala Farska, koja se negdje spominje i pod imenom Vela Farska. U uvali se nalazi prekrasno šljunčano žalo, a ugodnoj atmosferi ove tihe uvale pridonose uredno obrađeni vinogradi koji sežu čak do samog mora. Iako je privlačnog izgleda, nije preporučljiva za dulje zadržavanje i sidrenje plovila zbog otvorenosti sa juga i zapada. [34]

Sljedeća je uvala Smrčeva luka u kojoj se nalazi prekrasna šljunčana plaža. Uz čisto more, plažu i borovu šumu prekrasan je ambijent za kratki ljetni odmor. Osvježenje, predah i okrijepu može se pronaći u dvama obližnjim restoranima Ciccio i Begovi dvori. Uvala je otvorena sa svih strana i nije namijenjena sidrenju. [35]

Sljedeća uvala je Veli Zgradec sa prekrasnom plažom i čistim tirkizno plavim morem. Uz uvalu se nalaze i vinogradi i stare kamene kućice. Kilometar dalje nalazi se uvala Mali Zgradec. Obje su uvale sličnog izgleda, ali nisu zaklonjene od južnih i zapadnih vjetrova, što ih čini neprikladnim za sidrenje.

Sljedeće dvije uvale, Slatina i Dračeva, također su otvorene i ne preporuča se sidriti, ali za kratki predah i osvježenje u moru su idealne. Uvala Dračeva je zanimljiva, osim zbog prelijepe plaže i čistog mora, i zbog ostataka redovničkih nastambi koje datiraju iz 15. st., a koje se nalaze odmah uz obalu, zaklonjeni borovima i uz vinograde.

Nadomak poznate plaže Zlatni rat u mjestu Bol, nalazi se uvala Paklina. Uz nju se nalazi i plaža Paklina, prekrasna šljunčana plaža koja leži uz rt Zlatni rat. Ljubitelji sporta mogu se opustiti uz odbojku, picigin i druge aktivnosti, ali moraju ponijeti svoje rekvizite jer se na plaži ne nalazi trgovina s rekvizitima, već su plaže skivene. [36]

Tablica 15. Položaj i dubina luka Bol

LUKA BOL	43°26,13' N - 16°65,74' E	1,5 m – 7 m
-----------------	---------------------------	-------------

Jedna od najljepših turističkih destinacija Jadrana je Bol na Braču, poznato okupljalište domaće, ali i svjetske elite. Smjestio se podno Vidove gore, najvišeg vrha Brača, ali i svih jadranskih otoka, a poznat je po najatraktivnijoj plaži Jadrana Zlatni rat. Prirodne ljepote, ugodna i blaga klima, te kristalno čisto more čine Bol poželjnim mjestom za odmor tijekom cijele godine.

Najprepoznatljivija vizura Bola je rajska plaža Zlatni rat. Nastala je taloženjem finog zlatnog šljunka oko podmorskog grebena pružajući se poput ježića i do 500 m u more. Pod

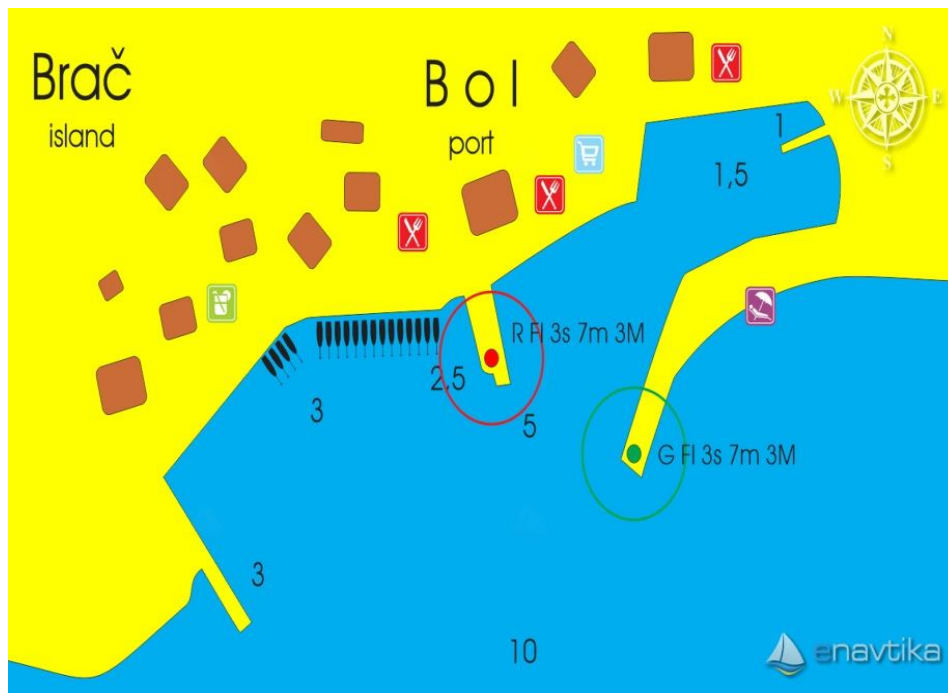
utejcajem vjetrova, valova i morskih struja sprud Zlatni rat stalno mijenja svoj oblik, čineći ga svaki put drugačijim i ponovno zanimljivim.

Slika 25. Zlatni rat na Bolu [37]

Trajektna luka Bol na Braču povezana je sa splitskom lukom katamaranom i hidrogliserom. Pri dolasku iz smjera zapada, potrebno je pripaziti na označenu pličinu oko rta Zlatni rat. Sidriti se može i kod Dugog (Zlatnog) rata, po sjeverozapadnom vjetru s istočne strane, a po jugu sa zapadne strane, ali treba naglasiti da šljunčano dno ne drži dobro. Privezati se može u Bolskoj luci uz lukobran i to s njegove zapadne strane (dubine oko 3 m). Dublje je uz sjevernu stranu rive (oko 2 m) i prema molu koji luku štiti sa zapada. Uz ovaj mol najčešće pristaju izletnički brodovi.

Luka je zaštićena od svih vjetrova osim jugozapadnjaka koje stvara veće valove. Uz lukobran se privezuju izletnički i ribarski brodovi, a u unutrašnjem dijelu uz rivu i uz mul se vežu plovila mještana. Zapadno od luke, oko 50ak metara uz plažu nalazi se crpka za gorivo. Sidrenje je preporučljivo s obje strane Zlatnog rata, na dubini 10-25 m. [38]

Slika 24. Luka Bol [39]

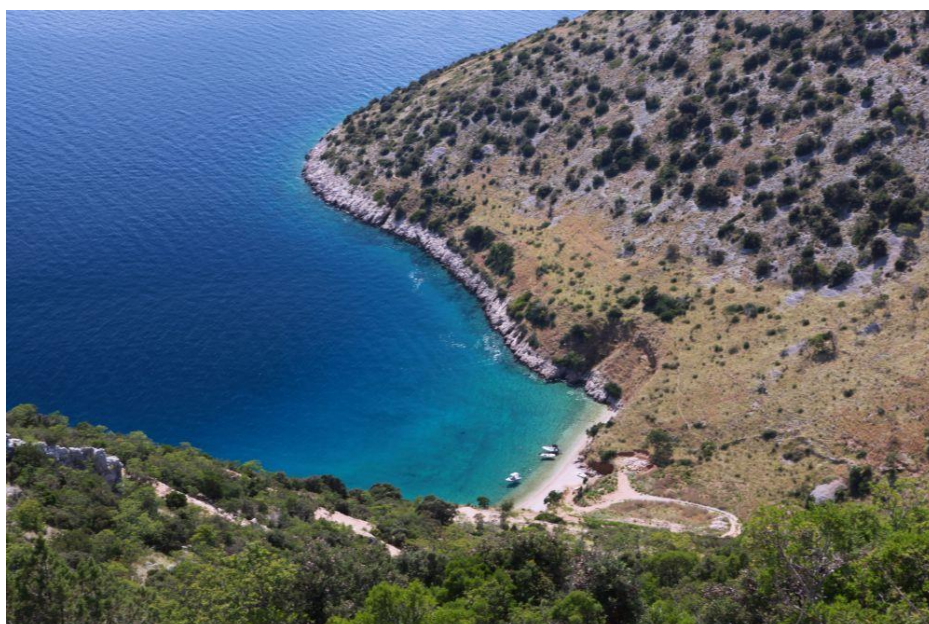
Tablica 16. Položaj i dubina uvala Tužna luka – Druga vala

UVALA TUŽNA LUKA	43°26,29' N - 16°73,03' E	1,5 m – 6 m
UVALA KONJSKA	43°26,39' N - 16°75,19' E	2 m - 27 m
UVALA HRVATSKA	43°26,35' N - 16°75,98' E	2 m – 22 m
UVALA ŠPILJICE	43°26,59' N - 16°80,13' E	2 m – 16 m
UVALA ZVIRJE	43°26,81' N - 16°81,32' E	2,5 m – 30 m
UVALA POTOK	43°26,82' N - 16°83,27' E	3 m – 23,5 m
UVALA STUDENA	43°27,16' N - 16°84,25' E	3 m – 40 m
TREĆA VALA	43°27,81' N - 16°85,85' E	4 m – 30 m
DRUGA VALA	43°28,00' N - 16°86,23' E	3 m – 22,5 m

Kad se plovi od Bola prema istoku otoka i Sumartinu, možemo pristati u 9 istaknutijih uvala. Od luke Bol prema istoku Brača uvale su navedene ovim redoslijedom: uvala Tužna luka, uvala Konjska, uvala Hrvatska, uvala Špiljice, uvala Zvirje, uvala Potok, uvala Studena, Druga i Treća vala kod Sumartina.

Dio južne obale Brača koji se proteže od Bola do Sumartina uglavnom je strmih obala i velikih dubina nepogodnih za sidrenje, ali nalazi se nekoliko uvala u kojima se može sidriti. Većina ovih uvala su slabo zaklonjene jer su otvorene sa juga i strmih litica.

Prva uvala koju susrećemo je uvala Tužna luka, oko 6 km istočno od Bola. U uvali se nalazi plaža. Uvala nije velika i nije prikladna uplovljavanju većeg plovila, pa ni sidrenju. Između Tužne luke i uvale Konjska nalaze se 3 male otvorene uvale s plažama, uz koje mogu pristati isključivo manji brzi brodovi.

Slika 26. Uvala Konjska [40]

Uvala Konjska je jedna od većih uvala na istočnom dijelu južne strane Brača. Ležeći na jednom od lijepih šljunčanih žala, ili ispod borova u hladovini, opustiti ćete se uz svježinu ljetnog maestrala, pjesmu neumornih cvrčaka i mirise bujne bračke flore. U uvali se nalazi i kućica za odmor pod nazivom Robinzonska kuća. Uvala svojim izgledom ostavlja nautičare i posjetitelje bez daha. Sidrenje je sigurno, osim za vrijeme vjetrova iz II. i III. kvadranta. [40]

Pored ove uvale nalazi se uvala Hrvatska, oblikovana strmim liticama između kojih se u usjeku nalaze vinogradi. U uvali se nalaze dvije kuće za odmor, a posjetitelji mogu pristati uz plažu ili se kratko usidriti u blizini. Uvala je otvorena i izložena jugu.

Sljedeća je uvala Špiljice, otvorena sa svih strana, ali nudi prekrasan ambijent za kratko predahnuti od putovanja. Izgrađen je mol za zabavu i skakanje u more, a u obližnjoj kućici je moguće prenoćiti.

Iduća je uvala Zvirje, malo uvučenija i prikladna za sidrenje osim po jugu. Krase je strme litice, borova šuma na njihovim obroncima i dugačka plaža. Od uvale Zvirje u smjeru istoka nalaze se još 4 male otvorene uvale s plažama, od kojih je najveća uvala Potok. Sidrenje u ovim uvalama je preporučljivo na kratko vrijeme.

Slika 27. Uvala Vela Studena

Sljedeća veća uvala je uvala Vela Studena. Od Bola do Sumartina ova je uvala najveća i nautičarima najprivlačnija. Ima dovoljno mjesta za usidriti se više većih plovila. Uz prekrasnu plažu nalazi se i kućica za odmor do koje vodi kameni puteljak. Obronci uvale prekriveni borovom šumom uz čisto more i pjesmu cvrčaka izazivaju oduševljenje kod svakog tko uplovi ovdje. Uvala pruža dobar zaklon od svih vjetrova osim juga. Nedaleko ove uvale smjestila se manja uvala s plažom Mala Studena, idealna samo za kraći odmor uz osvježanje u moru.

Između Vele Studene i luke Sumartin, uz Malu Studenu, nalaze se još 4 manje uvale s plažama. Sve te uvale su idealne samo za kraći predah uz osvježenje u moru, ali ne i za prenoćiti. Počevši od rta Sumartin u smjeru zapada, uvale su nazvane Prva, Druga i Treća uvala.

4.4. ISTOČNA STRANA OTOKA BRAČA

Istočna strana otoka Brača obuhvaća dio obale otoka počevši od rta Sumartin na jugu do rta Lašćatna na sjeveru. Na ovom dijelu obale smjestio se gradić Sumartin, jedan od 3 glavna prometna čvorišta na Braču (Supetar na sjeveru, Bol na jugu i Sumartin na istoku). Od Sumartina u smjeru sjevera nalaze se 3 manje uvale: Sveti Rok, Žukovik i Puntica, i jedna veća uvala, Rasotica.

Tablica 17. Položaj i dubina luka Sumartin

LUKA SUMARTIN	43°28,45' N - 16°87,18' E	2,5 m – 14 m
----------------------	---------------------------	--------------

Sumartin je turističko mjesto smješteno u jednoj od uvala jugoistočne strane otoka Brača. Luku Sumartin (koja se prvotno zvala Vrhbrač) na jugoistočnom rtu Brača osnovali su izbjeglice pred Turcima iz Makarskog primorja koji su 1646. g. tu pristali. Danas Sumartin ima 618 stanovnika, a zbog svoje trajektne luke, uz Supetar i Bol predstavlja vrata otoka Brača. Ovdje se nalazi trajektno pristanište, a trajekt povezuje s Makarskom (5 puta dnevno u turističkoj sezoni). U luku pristaju turističke jahte i lokalne kočarice. [41]

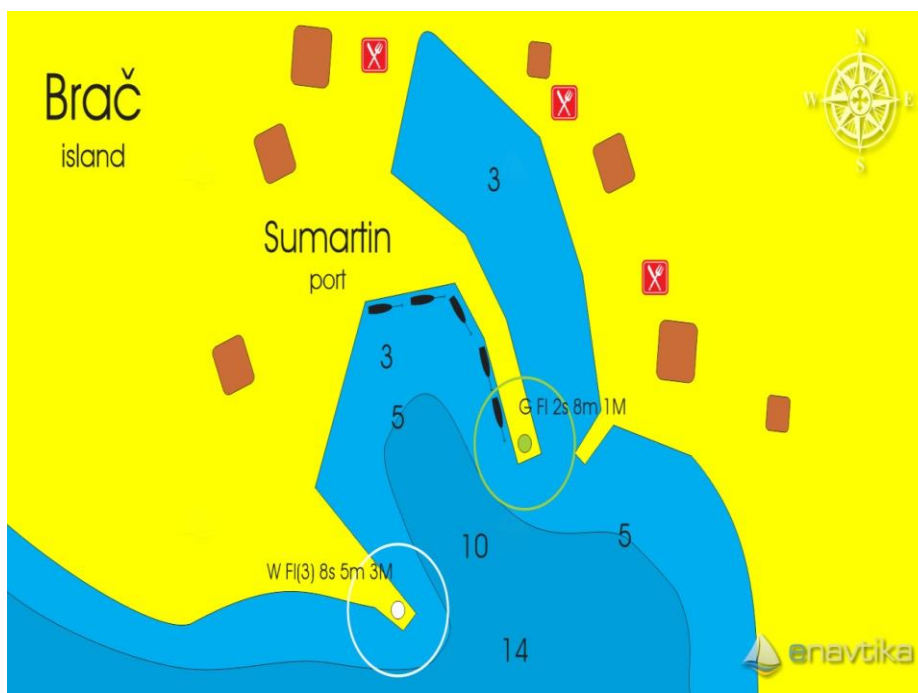
Orijentiri pri uplovljavanju u luku Sumartin su svjetlo na rtu Sumartin, svjetlo na lukobranu u samoj luci, zvonik crkve sv. Martina, zvonik crkve Gospe Karmelske u 2 km udaljenim Selcima, koja se pri uplovljavanju u luku Sumartin noću i danju odlično vide.

Slika 29. Sumartin – pogled s broda pri uplovljavanju

Manja plovila mogu se vezati uz unutarnju stranu lukobrana (dubine od 4-2 m), ili uz zapadno pristanište (dubina 1,6-2 m). Veća plovila mogu se sidriti na sredini uvale na dubini od oko 20 m. Ukoliko puše bura, potrebno je privezati se i na obalu. [42]

U marini postoje samo dva veza, koji su opremljeni s vodom i strujom. Tu ima prostora samo za manje brodove do 15 m. Veći brodovi mogu usidriti u zapadnom zaljevu. Tu je i benzinska postaja. Luka je zaštićena od svih vjetrova. Jugo i jugozapadnjak stvaraju jaku bibavicu u istočnom dijelu uvale. Bura i sjeveroistočni vjetar pušu umjereno. Mještani u luci su vrlo prijateljski raspoloženi, jer je rijetkost da ih posjete nautičari. U blizini su trgovine i restorani. Tijekom ljetne sezone, jednom ili dva puta tjedno, mještani roštiljaju, a meso prodaju po izuzetno povoljnim cijenama. U Sumartinu se nalazi malo staro brodogradilište koje je izrađivalo drvene brodove. [42]

Slika 28. Luka Sumartin [43]

Tablica 18. Položaj i dubina uvala Sveti Rok – Rasotica:

UVALA SVETI ROK	43°28,66' N - 16°87,91' E	2 m – 20 m
UVALA ŽUKOVIK	43°29,56' N - 16°88,16' E	3 m – 20 m
UVALA PUNTICA	43°29,90' N - 16°88,71' E	4 m – 20 m
UVALA RASOTICA	43°30,67' N - 16°88,71' E	2,5 m – 30 m

Kada se oplovi rt Sveti Rok, nailazi se na istoimenu manju uvalu. Ova uvala pruža dobar zaklon od jugozapadnjaka i zapadnih vjetrova, no za vrijeme jakog juga i bure nije pogodna za sidrenje. Sve uvale ovog dijela otoka Brača, osim uvučene Rasotice, nisu pogodne za dulje zadržavanje i noćenje, prvenstveno zbog svoje otvorenosti, ali i kamenitog dna. Uvale su mirne i skrovite, izgledaju prirodno, očuvano i netaknuto, te samim time ostavljaju dojam kod posjetitelja. Za osvježiti se u čistom tirkizno plavom moru. Sjeverno od uvale Sv. Rok nalazi se Hrid rudinica, udaljena stotinjak metara od obale. Potrebno ju je zaobići s istoka jer se oko hridi nalazi plićina. Iduće uvale su Žukovik i Puntica, otvorene i nezaštićene od juga i bure, pogodne samo za kratko zadržavanje i uživanje u netaknutoj prirodi, uz spoj kristalno čistog mora tropskih boja i guste borove šume, koja seže sve do stjenovite obale.

Uz uvalu Puntica nalazi se istureni rt Planik. Podmorje na vrhu rta Planik dobra je ribolovna pozicija. Na sjevernoj strani rta dno se strmije ruši, te se nailazi na veće stijene, što ga čini neprikladnim za sidrenje. [44]

Slika 30. Uvala Rasotica

Kada se oplovi rt Planik, nailazi se na uvalu Rasoticu. Uvučena je duboko u kopno, strmih je i stjenovitih obala, zaštićena od svih vjetrova. U unutrašnjosti uvale nalaze se dva manja kraka širine oko 30-40 m. Nautičari često sidre u zapadnom kraku ili na sredini uvale na dubini od 10-12 m. Dno je muljevito u cijeloj uvali, a postoji i izvor podzemne vode u istočnom kraku uvale gdje dolazi do miješanja bočate vode. Ova je uvala najzaštićeniji dio na istočnoj strani otoka.

Pri napuštanju uvale Rasotica, u smjeru sjevera ponovno dolazimo do krajnjeg istočnog rta Lašćatna – na ovom rtu se nalazi svjetionik čije je svjetlo od najveće važnosti na ovom dijelu otoka. Njegovo se svjetlo noću vidi u širokom luku, od Brele do Makarske, što znatno olakšava nautičarima orijentaciju pri prolasku subočice.

5. ZAKLJUČAK

Obala otoka Brača je poprilično razvedena. Na sjevernoj obali otoka, dobra su zakloništa u uvalama Vošćica, Povaljskom zaljevu tj. uvali Luke i u luci Pučišća. Na južnoj strani, uvale Osibova, Lučice, Maslinova, Smrka, Krušica, Blaca i Studena dobro zaklonjene od udara bure. Na zapadnoj strani otoka najzaklonjenije su luke Milna i Bobovišća, te uvala Stipanska. Na istočnoj strani najzaklonjenija područja su uvala Rasotica i luka Sumartin. Također, noćna plovidba područjem uz zapadni dio i uplovljavanje u luku Povelja nije preporučljivo zbog slabije osvijetljenosti.

Gotovo cijela obala otoka može pružiti mnogo doživljaja, za ljubitelje mira i tišine, obiteljskog opuštanja, ali i omogućava sportske aktivnosti za turiste željne adrenalina i avanturizma. U nekim uvalama se mogu pronaći ugostiteljski objekti ako tko poželi kratko pauzirati od puta i objedovati. U ljetnoj sezoni, često su najsigurnija sidrišta, poput Povaljskih luka, Rasotice i Milne, uglavnom zauzeta.

Ovaj rad može ponajprije poslužiti, stranim i domaćim nautičarima, ali i lokalnom stanovništvu u cilju boljeg upoznavanja obale vlastitog otoka. Ovisno o veličini i izloženosti vjetru od uvale do uvale, postoji mogućnost za mnoštvo popratnih, uglavnom ugostiteljskih sadržaja s velikim potencijalom za budući razvoj turizma.

LITERATURA

- [1] <http://www.pomorskodobro.com/sidrista.html> (pristupljeno 03.lipnja 2020.)
- [2] Jelača, M.: *Ocjena postojećeg stanja i tendencije razvoja sidrišta u istarskoj županiji*, diplomski rad, Rijeka 2013.
- [3] <http://www.paluba.info/smf/index.php?topic=9951.0>. (pristupljeno 01.lipnja 2020.)
- [4] <https://hr.wikipedia.org/wiki/Bra%C4%8D> (pristupljeno 05.lipnja 2020.)
- [5] <http://orthopediewestbrabant.nl/karta-braca-2/> (pristupljeno 01.lipnja 2020.)
- [6] http://www.yachtsincroatia.com/nautical_charts (pristupljeno 01.lipnja 2020.)
- [7] Luka Povelja, https://peljar.cvs.hr/show_place_info.php?id=1495&type=
- [8] <https://turizam.njuskalo.hr/hrvatska/selca/apartman-brac-povlja-apartman-ruza-387789> (pristupljeno 02.lipnja 2020.)
- [9] Povelja, <https://enavtika.si/sl/luka-povlja-brac>
- [10] <https://www.otok-brac.hr/destinations/pucisca/luka> (pristupljeno 03.lipnja 2020.)
- [11] <https://www.beachrex.com/en/croatia/dalmatia/postira-beaches/beach-konopjikova> (pristupljeno 03.lipnja 2020.)
- [12] Luka Pučišća, http://peljar.cvs.hr/show_place_info.php?id=1497&type=
- [13] Pučišća, <https://enavtika.si/sl/luka-pucisca-brac>
- [14] Uvala Lovrečina, Postira, otok Brač
http://peljar.cvs.hr/show_place_info.php?id=1497&type=
- [15] Postira, https://peljar.cvs.hr/show_place_info.php?id=21&type=
- [16] <https://hr.wikipedia.org/wiki/Splitska> (pristupljeno 01.lipnja 2020.)
- [17] Supetar, https://peljar.cvs.hr/show_place_info.php?id=66&type=
- [18] <https://www.otok-brac.hr/apartmani-valerija/10990> (pristupljeno 04.lipnja 2020.)
- [19] <https://www.smjestaj-hrvatska.eu/resort/hr/hrvatska/supetar/38/1/> (pristupljeno 04.lipnja 2020.)
- [20] Sutivan, https://peljar.cvs.hr/show_place_info.php?id=70&type=
- [21] Sutivan, <https://enavtika.si/sl/luka-sutivan-brac>
- [22] Stipanska, https://peljar.cvs.hr/show_place_info.php?id=913&type=
- [23] <https://www.otok-brac.hr/destinations/sutivan/stiniva> (pristupljeno 05.lipnja 2020.)
- [24] <http://www.sidriste.net/o-lokaciji/> (pristupljeno 03.lipnja 2020.)
- [25] <https://tz-milna.hr/bobovisca-na-moru/> (pristupljeno 05.lipnja 2020.)
- [26] Milna, https://peljar.cvs.hr/show_place_info.php?id=247&type=

- [27] Milna, <https://enavtika.si/sl/luka-milna-brac>
- [28] <https://www.otok-brac.hr/destinations/milna/milna> (pristupljeno 06.lipnja 2020.)
- [29] <https://www.otok-brac.hr/destinations/milna/osibova> (pristupljeno 02.lipnja 2020.)
- [30] <https://www.otok-brac.hr/destinations/milna/lucice-slavinjina>(pristupljeno 03.lipnja 2020.)
- [31] https://www.tripadvisor.com/Attraction_Review-g2034464-d15264379-Reviews-Uvala_Smrka-Nerezisca_Brac_Island_Split_Dalmatia_County_Dalmatia.html (pristupljeno 06.lipnja 2020.)
- [32] <https://www.rezerviraj.hr/social/zapis-2893-uvala-smrka-na-bracu.html> (pristupljeno 04.lipnja 2020.)
- [33] <https://www.otok-brac.hr/destinations/bol/blaca> (pristupljeno 02.lipnja 2020.)
- [34] <https://www.otok-brac.hr/destinations/bol/farska> (pristupljeno 03.lipnja 2020.)
- [35] <https://www.otok-brac.hr/kuca-smrceva-luka> (pristupljeno 01.lipnja 2020.)
- [36] <https://www.adriagate.com/Hrvatska-hr/Plaza-Paklina-Hrvatska>(pristupljeno 01.lipnja 2020.)
- [37] Bol, https://peljar.cvs.hr/show_place_info.php?id=143&type=
- [38] Bol, <https://enavtika.si/sl/luka-bol-brac>
- [39] <https://www.bluesunhotels.com/bol.aspx> (pristupljeno 08.lipnja 2020.)
- [40] <https://www.otok-brac.hr/destinations/bol/konjska> (pristupljeno 01.lipnja 2020.)
- [41] Luka Sumartin, https://peljar.cvs.hr/show_place_info.php?id=1494&type=
- [42] https://www.smjestaj-hrvatska.eu/main.php?_action=show_gallery&_obj_id=6942&_gallery_id=6661 (pristupljeno 07.lipnja 2020.)
- [43] Sumartin, <https://enavtika.si/sl/luka-sumartin-brac>
- [44] <http://www.paluba.info/smf/index.php?topic=9951.0> (pristupljeno 01.lipnja 2020.)

POPIS SLIKA

Slika 1. Određivanje polumjera laznog prostora[3]	6
Slika 2. Vrste sidra[2]	7
Slika 3. Karta otoka Brača[5].....	9
Slika 4. Uvale otoka Brača[6]	10
Slika 5. Uvala Vošćica	12
Slika 6. Uvala Tatinja	14
Slika 7. Povelja [8]	15
Slika 8. Plan luke Povelja [9]	16
Slika 9. Uvala Luke kod Povalja [10]	17
Slika 10. Uvala Konopjikova [11]	19
Slika 11. Plan luke Pučišća [12]	20
Slika 12. Pučišća [13]	21
Slika 13. Uvala Lovrečina [14]	22
Slika 14. Luka Postira [15].....	24
Slika 15. Luka Supetar [18]	25
Slika 16. Supetar [19].....	26
Slika 17. Luka Sutivan[21]	27
Slika 18. Uvala Stiniva[23]	27
Slika 19. Bobovišća na moru[25].....	27
Slika 20. Milna[27]	27
Slika 21. Luka Milna[28]	27
Slika 22. Uvala Osibova [30].....	27
Slika 23. Uvala Smrka [32].....	27
Slika 24. Luka Bol [37].....	27
Slika 25. Zlatni rat na Bolu [39].....	27
Slika 26. Uvala Konjska [40].....	27
Slika 27. Uvala Vela Studena	27
Slika 28. Luka Sumartin [43].....	27
Slika 29. Sumartin.....	27
Slika 30. Uvala Rasotica	27

POPIS TABLICA

Tablica 1. Položaj i dubina uvala Zvirje – Tičja luka	11
Tablica 2. Položaj i dubina uvala luka Povlja – uvala Luka	12
Tablica 3. Položaj i dubina uvala Travna - Veselje	13
Tablica 4. Položaj i dubina Luka Pučišća	13
Tablica 5. Položaj i dubina uvala Česminova - Trstena.....	15
Tablica 6. Položaj i dubina Luka Postira	15
Tablica 7. Položaj i dubina uvala Prvija – Babin laz	16
Tablica 8. Položaj i dubina Luka Supetar	17
Tablica 9. Položaj i dubina Luka Sutivan	17
Tablica 10. Položaj i dubina Vela luka - Derala	18
Tablica 11. Položaj i dubina uvala Martinovica - Grmine	19
Tablica 12. Položaj i dubina Luka Milna	20
Tablica 13. Položaj i dubina uvala Borova - Lučica	21
Tablica 14. Položaj i dubina uvala Krušica - Paklina	22
Tablica 15. Položaj i dubina Luka Bol.....	22
Tablica 16. Položaj i dubina uvala Tužna luka – Druga vala.....	23
Tablica 17. Položaj i dubina Luka Sumartin.....	26
Tablica 18. Položaj i dubina uvala Sveti Rok - Rasotica	27